RICHTLIJNEN

RICHTLIJN (EU) 2017/845 VAN DE COMMISSIE

van 17 mei 2017

tot wijziging van Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de indicatieve lijsten van elementen waarmee rekening moet worden gehouden bij de voorbereiding van mariene strategieën

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (Kaderrichtlijn mariene strategie) ([1]), en met name artikel 24, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG bevat indicatieve lijsten van kenmerken, belastende en beïnvloedende factoren als bedoeld in artikel 8, lid 1, artikel 9, leden 1 en 3, artikel 10, lid 1, artikel 11, lid 1, en artikel 24 van die richtlijn.

(2) In 2012 hebben de lidstaten, op basis van de initiële beoordeling van hun mariene wateren krachtens artikel 8, lid 1, van Richtlijn 2008/56/EG en als onderdeel van de eerste cyclus van uitvoering van hun mariene strategieën, de Commissie in kennis gesteld van een reeks kenmerken van een goede milieutoestand en van hun milieudoelen, overeenkomstig respectievelijk artikel 9, lid 2, en artikel 10, lid 2, van Richtlijn 2008/56/EG. In de beoordeling door de Commissie ([2]) van die verslagen van de lidstaten, die is verlopen overeenkomstig artikel 12 van die richtlijn, wordt benadrukt dat er dringend meer inspanningen nodig zijn opdat de lidstaten en de Unie een goede milieutoestand kunnen bereiken tegen 2020.

(3) Om ervoor te zorgen dat de tweede cyclus van uitvoering van de mariene strategieën van de lidstaten verder bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen van Richtlijn 2008/56/EG en consistentere omschrijvingen van een goede milieutoestand oplevert, heeft de Commissie in haar verslag over de eerste fase van uitvoering aanbevolen dat, op het niveau van de Unie, de diensten van de Commissie en de lidstaten zouden samenwerken om tegen 2015 Besluit 2010/477/EU van de Commissie ([3]) te herzien, te versterken en te verbeteren, met het oog op een duidelijkere, eenvoudigere, beknoptere, meer samenhangende en vergelijkbare reeks criteria en methodologische standaarden inzake een goede milieutoestand en tegelijkertijd bijlage III bij de kaderrichtlijn mariene strategie te evalueren en indien nodig te herzien en specifieke richtsnoeren op te stellen om te zorgen voor een coherentere en consistentere aanpak van beoordelingen in de volgende uitvoeringscyclus.

(4) De herziening van bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG is nodig als aanvulling op de herziening van Besluit 2010/477/EU. Voorts is het verband tussen bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG en de kwalitatief beschrijvende elementen voor de omschrijving van de goede milieutoestand van bijlage I bij die richtlijn slechts impliciet in die richtlijn en dus niet voldoende duidelijk. De Commissie heeft in een werkdocument van haar diensten uit 2011 ([4]) de verbanden tussen de kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I bij Richtlijn 2008/56/EG, de elementen beschreven in bijlage III bij die richtlijn, en de criteria en indicatoren van Besluit 2010/477/EU toegelicht, maar kon slechts een gedeeltelijk antwoord bieden door hun inherente inhoud. Een herziening van bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG is nodig om die verbanden verder te verduidelijken en de uitvoering te vergemakkelijken door de ecosysteemelementen, door de mens veroorzaakte druk op en gevolgen voor het mariene milieu beter af te stemmen op de beschrijvende elementen van bijlage I bij Richtlijn 2008/56/EG en het resultaat van de herziening van Besluit 2010/477/EU.

([1]) PB L 164 van 25.6.2008, blz. 19.
([2]) Verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — De eerste fase van de tenuitvoerlegging van de Kaderrichtlijn mariene strategie (2008/56/EG) — Beoordeling en advies van de Europese Commissie (COM(2014) 97 final van 20.2.2014).
([3]) Besluit 2010/477/EU van de Commissie van 1 september 2010 tot vaststelling van criteria en methodologische standaarden inzake de goede milieutoestand van mariene wateren (PB L 232 van 2.9.2010, blz. 14).
([4]) Werkdocument van de Commissiediensten SEC(2011) 1255.

(5) Bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG moet elementen verschaffen voor de beoordeling (artikel 8, lid 1, van die richtlijn) met betrekking tot een goede milieutoestand (artikel 9, lid 1, van die richtlijn), elementen verschaffen voor monitoring (artikel 11, lid 1, van die richtlijn), die een aanvulling vormen op de beoordeling (bv. temperatuur en saliniteit), en elementen verschaffen waarmee rekening moet worden gehouden bij de vaststelling van doelen (artikel 10, lid 1, van de richtlijn). De relevantie van die elementen zal variëren per regio en lidstaat als gevolg van uiteenlopende regionale kenmerken. Dit betekent dat elementen enkel moeten worden aangepakt als zij worden beschouwd als „essentiële kenmerken en eigenschappen" of „overheersende belastende en beïnvloedende factoren" als bedoeld in artikel 8, lid 1, onder a) en b), van Richtlijn 2008/56/EG, en wanneer zij zich voordoen in de wateren van de betrokken lidstaat.

(6) Het is belangrijk ervoor te zorgen dat de elementen van bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG duidelijk verband houden met de kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I bij die richtlijn en met de criteria en methodologische standaarden inzake de goede milieutoestand van mariene wateren die door de Commissie op basis van artikel 9, lid 3, van Richtlijn 2008/56/EG zijn vastgesteld, alsmede met de toepassing ervan in verband met de artikelen 8, 9, 10 en 11 van Richtlijn 2008/56/EG. In dit verband moeten die elementen algemeen zijn en in de hele Unie van toepassing, aangezien meer specifieke elementen kunnen worden vastgesteld door de Commissie op basis van artikel 9, lid 3, van Richtlijn 2008/56/EG of in het kader van de bepaling van de kenmerken voor de goede milieutoestand uit hoofde van artikel 9, lid 1, van die richtlijn.

(7) De tabellen 1 en 2 van bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG moeten worden verduidelijkt om een duidelijker verband weer te geven tussen kenmerken (tabel 1) en belastende en beïnvloedende factoren (tabel 2), en om de in die tabellen opgenomen elementen rechtstreeks te verbinden met de kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I bij die richtlijn en daardoor aan de door de Commissie op basis van artikel 9, lid 3, van Richtlijn 2008/56/EG vastgestelde criteria.

(8) Bij wijze van richtsnoer voor de beoordeling van het gebruik van mariene wateren als bedoeld in artikel 8, lid 1, onder c), van Richtlijn 2008/56/EG, en van de in artikel 8, lid 1, onder b), bedoelde menselijke activiteiten en de bijbehorende monitoring waarin artikel 11 van die richtlijn voorziet, moet tabel 2 worden uitgebreid zodat zij een indicatieve lijst van gebruik en menselijke activiteiten bevat om te zorgen voor consistentie in de beoordeling van de mariene regio's en subregio's.

(9) Bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(10) De in deze richtlijn vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het krachtens artikel 25, lid 1, van Richtlijn 2008/56/EG ingestelde regelgevend comité,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Bijlage III bij Richtlijn 2008/56/EG wordt vervangen door de tekst in de bijlage bij deze richtlijn.

Artikel 2

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 7 december 2018 aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

3. De verplichting tot omzetting van deze richtlijn geldt niet voor lidstaten zonder mariene wateren.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 17 mei 2017.

Voor de Commissie
De voorzitter
Jean-Claude JUNCKER

BIJLAGE

„BIJLAGE III

Indicatieve lijsten van ecosysteemelementen, antropogene belastende factoren en menselijke activiteiten die verband houden met de mariene wateren

(bedoeld in artikel 8, lid 1, artikel 9, leden 1 en 3, artikel 10, lid 1, artikel 11, lid 1, en artikel 24)

Tabel 1

Structuur, functies en processen van de mariene ecosystemen

van bijzonder belang voor artikel 8, lid 1, onder a), en de artikelen 9 en 11

Thema	Ecosysteemelementen	Mogelijke parameters en kenmerken (Opmerking 1)	Relevante kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I (Opmerkingen 2 en 3)
Soort	Groepen van soorten (Opmerking 4) van zeevogels, zeezoogdieren, reptielen, vissen en koppotigen van de mariene regio of subregio	Variatie in ruimte en tijd per soort of populatie: — verspreiding, dichtheid en/of biomassa — omvang van het lichaam, leeftijds- en genderstructuur — vruchtbaarheid, overlevings-, mortaliteits- en letselpercentages — gedrag, met inbegrip van beweging en migratie — habitat van soorten (omvang, geschiktheid) Soortensamenstelling van de groep	(1); (3)
Habitats	Brede habitattypes van de waterkolom (pelagische) en de zeebodem (benthische) (Opmerking 5), of andere habitattypes, met inbegrip van de daarmee geassocieerde levensgemeenschappen in de hele betrokken mariene regio of subregio	Per habitattype: — habitatspreiding en omvang (en volume, voor zover relevant) — soortensamenstelling, dichtheid en/of biomassa (variatie in ruimte en tijd) — omvang van het lichaam en leeftijdsstructuur van de soort (voor zover relevant) — fysische, hydrologische en chemische kenmerken Aanvullend voor pelagische habitats: — chlorofyl a-concentratie — frequenties en ruimtelijke omvang van planktonbloei	(1); (6)
Ecosystemen met inbegrip van voedselketens	De structuur, de functies en de processen van het ecosysteem, bestaande uit: — fysische en hydrologische kenmerken — chemische kenmerken — biologische kenmerken — functies en processen	Variatie in ruimte en tijd in: — temperatuur en ijs — hydrologie (golfslag en stromingen; upwelling, menging, verblijftijd, zoetwaterinstroom; zeeniveau) — bathymetrie	(1); (4)

Thema	Ecosysteemelementen	Mogelijke parameters en kenmerken (Opmerking 1)	Relevante kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I (Opmerkingen 2 en 3)
		— troebelheid (slib/sedimentbelastingen), transparantie, geluid — zeebodemsubstraat en -morfologie — saliniteit, nutriënten (N, P), organische koolstof, opgeloste gassen (pCO_2, O_2) en pH — verband tussen habitats en soorten zeevogels, zeezoogdieren, reptielen, vissen en koppotigen — structuur van pelagische-benthische gemeenschappen — productiviteit	

Opmerkingen bij tabel 1

Opmerking 1: Er wordt een indicatieve lijst gegeven van relevante parameters en kenmerken voor soorten, habitats en ecosystemen, die worden beïnvloed door de belastende factoren die in tabel 2 van deze bijlage worden beschreven en die van belang zijn voor de criteria die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 9, lid 3. De specifieke parameters en kenmerken die gebruikt moeten worden voor de monitoring en de beoordeling moeten worden bepaald overeenkomstig de voorschriften van deze richtlijn, met inbegrip van de voorschriften van de artikelen 8 tot en met 11.

Opmerking 2: De nummers in deze kolom verwijzen naar de aldus genummerde punten van bijlage I.

Opmerking 3: Alleen de toestandgerelateerde kwalitatief beschrijvende elementen (1), (3), (4) en (6) met criteria overeenkomstig artikel 9, lid 3, zijn opgenomen in tabel 1. Alle andere, drukgerelateerde, kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I kunnen voor elk thema relevant zijn.

Opmerking 4: Deze groepen van soorten worden nader gespecificeerd in deel II van de bijlage bij Besluit (EU) 2017/848 van de Commissie van 17 mei 2017 tot vaststelling van criteria en methodologische standaarden inzake de goede milieutoestand van mariene wateren en specificaties en gestandaardiseerde methoden voor monitoring en beoordeling, en tot intrekking van Besluit 2010/477/EU (zie bladzijde 43 van dit Publicatieblad).

Opmerking 5: Deze brede habitattypes worden nader gespecificeerd in deel II van de bijlage bij Besluit (EU) 2017/848.

Tabel 2

Antropogene belastende factoren, gebruik en menselijke activiteiten in of met gevolgen voor het mariene milieu

2a **Antropogene belastende factoren op het mariene milieu**
van bijzonder belang voor artikel 8, lid 1, onder a) en b), en de artikelen 9, 10 en 11

Thema	Belastende factor (Opmerking 1)	Mogelijke parameters	Relevante kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I (Opmerkingen 2 en 3)
Biologisch	Introductie of verspreiding van niet-inheemse soorten	Intensiteit van, en variatie in tijd en ruimte in, de belastende factor op het mariene milieu en, indien van toepassing, aan de bron Selecteer voor de beoordeling van de milieueffecten van de belastende factor relevante ecosysteemelementen en parameters van tabel 1	(2)
	Introductie van microbiële ziekteverwekkers		
	Introductie van genetisch gemodificeerde soorten en translocatie van inheemse soorten		
	Verlies of wijziging van natuurlijke biologische gemeenschappen als gevolg van de teelt van dier- of plantensoorten		

Thema	Belastende factor (Opmerking 1)	Mogelijke parameters	Relevante kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I (Opmerkingen 2 en 3)
	Verstoring van soorten (b.v. in hun broed-, rust- en foerageergebied) door menselijke aanwezigheid		
	Onttrekking van of sterfte/letsel van in het wild levende soorten (door commerciële en recreatieve visserij en andere activiteiten)		(3)
Fysisch	Fysieke verstoring van de zeebodem (tijdelijk of omkeerbaar)		(6); (7)
	Fysieke vernietiging (door een permanente wijziging van zeebodemsubstraat of -morfologie en door onttrekking van zeebodemsubstraat)		
	Wijzigingen van hydrologische omstandigheden		
Stoffen, afval en energie	Toevoer van nutriënten — diffuse bronnen, puntbronnen, atmosferische depositie		(5)
	Toevoer van organisch materiaal — diffuse bronnen en puntbronnen		
	Toevoer van andere stoffen (bv. synthetische en niet-synthetische stoffen, radionucliden) — diffuse bronnen, puntbronnen, atmosferische depositie, acute gebeurtenissen		(8); (9)
	Toevoer van zwerfvuil (vast afval, met inbegrip van micro-afval)		(10)
	Toevoer van antropogeen geluid (impulsief, continu)		(11)
	Toevoer van andere vormen van energie (met inbegrip van elektromagnetische velden, licht en warmte)		
	Toevoer van water — puntbronnen (bv. pekel)		

2b **Gebruik en menselijke activiteiten in of met gevolgen voor het mariene milieu**

van bijzonder belang voor artikel 8, lid 1, onder b) en c) (alleen de met * gemarkeerde activiteiten zijn relevant voor artikel 8, lid 1, onder c), en de artikelen 10 en 13

Thema	Activiteit
Fysieke herstructurering van rivieren, kust of zeebodem (waterbeheer)	Landwinning
	Kanalisatie en andere waterloopwijzigingen
	Kustverdediging en bescherming tegen overstromingen*
	Offshore-structuren (andere dan voor olie/gas/hernieuwbare energie)*
	Herstructurering van de zeebodemmorfologie, met inbegrip van baggeren en het storten van materialen*

Thema	Activiteit
Onttrekking van niet-levende rijkdommen	Onttrekking van mineralen (steen, metaalertsen, grind, zand, schelpen)*
	Onttrekking van aardolie en aardgas, met inbegrip van infrastructuur*
	Onttrekking van zout*
	Onttrekking van water*
Opwekking van energie	Opwekking van hernieuwbare energie (wind-, golf- en getijdenenergie), met inbegrip van infrastructuur*
	Opwekking van niet-hernieuwbare energie
	Transmissie van elektriciteit en communicatiemiddelen (kabels)*
Onttrekking van levende rijkdommen	Visvangst en oogsten van schelpdieren (professioneel, recreatief)*
	Verwerking van vis en schelpdieren*
	Oogsten van mariene planten*
	Jacht en verzamelen voor andere doeleinden*
Teelt van levende rijkdommen	Aquacultuur — marien, met inbegrip van infrastructuur*
	Aquacultuur — zoet water
	Landbouw
	Bosbouw
Vervoer	Vervoersinfrastructuur*
	Vervoer — scheepvaart*
	Vervoer — lucht
	Vervoer — land
Stedelijk en industrieel gebruik	Stedelijk gebruik
	Industrieel gebruik
	Verwerking en verwijdering van afval*
Toerisme en recreatie	Infrastructuur voor toerisme en recreatie*
	Activiteiten in het kader van toerisme en recreatie*
Veiligheid/defensie	Militaire operaties (onder voorbehoud van artikel 2, lid 2)
Onderwijs en onderzoek	Activiteiten in het kader van onderzoek, enquêtes en onderwijs*

Opmerkingen bij tabel 2

Opmerking 1: Beoordeling van de belastende factoren moet betrekking hebben op het niveau ervan in het mariene milieu en, in voorkomend geval, op de snelheid van de toevoer (vanuit land- of atmosferische bronnen) in het mariene milieu.

Opmerking 2: De nummers in deze kolom verwijzen naar de aldus genummerde punten van bijlage I.

Opmerking 3: Alleen de drukgerelateerde kwalitatief beschrijvende elementen (2), (3), (5), (6), (7), (8), (9), (10) en (11) met criteria overeenkomstig artikel 9, lid 3, zijn opgenomen in tabel 2a. Alle andere, toestandgerelateerde, kwalitatief beschrijvende elementen van bijlage I kunnen voor elk thema relevant zijn.”.